

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen Konserniohje

Sisällys

1.	Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite.....	3
2.	Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen	3
3.	Konserniohjeen sitovuus.....	3
4.	Hyvinvointialueen toimielinten ja viranhaltijoiden toimivallanjako.....	4
5.	Konsernin talouden ja investointien suunnittelu ja ohjaus	4
6.	Konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen	5
7.	Hyvinvointialueen luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaaminen.....	7
8.	Konserniyhteisön velvollisuus hankkia Hyvinvointialueen kanta asiaan ennen päätöksentekoa.....	7
9.	Konsernin sisäiset palvelut	9
	9.1. Yleistä	9
	9.2. Rahoitus- ja sijoitustoiminta (ml. konsernitilijärjestelmä)	9
	9.3. Lainananto tytäryhteisölle	9
	9.4. Sijoitustoiminta.....	10
	9.5. Maksuliikenteen hoito	10
	9.6. Talous- ja tietohallinto.....	10
	9.7. Hankinnat.....	10
	9.8. Vakuuttaminen	10
	9.9. Henkilöstöhallinto.....	10
	9.10. Asiakirjojen ja tiedonhallinta	11
10.	Hyvinvointialueen konserniyhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen.....	11
11.	Hyvinvointialueen konserniyhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa.....	12
12.	Tiedottaminen	14
13.	Konsernin tarkastus	14
14.	Konserniohjetta täydentävistä ohjeista poikkeaminen	15
15.	Voimaantulo	15

LIITTEET

1. **Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite**

Konserniohjeella ohjataan konserniin kuuluvia yhteisöjä. Konserniohje koskee hyvinvointialueen tytäryhteisöjä ja näiden tytäryhteisöjä. Hyvinvointialueen osakkuusyhteisöissä edustajien tulee pyrkiä siihen, että hyvinvointialueen konserniohjeen periaatteita noudatetaan myös näissä yhteisöissä. Konserniohjeen antaminen perustuu lain hyvinvointialueesta 22 §:ään, jonka mukaan valtuusto päättää muun ohella omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Konserniohjeen vähimmäissisältö on määritelty lain hyvinvointialueesta 49 §:ssä. Konserniin kuuluvat tytäryhteisöt, joihin hyvinvointialueella on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta. Hyvinvointialueen osakkuusyhteisöllä tarkoitetaan kirjanpitolain 1 luvun 7 ja 8 §:ien tarkoittamaa omistusyhteisyrittystä ja osakkuusyrittystä. Hyvinvointialueen konserniin kuuluvat yhteisöt on esitetty liitteessä 1.

2. **Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen**

Hyvinvointialueen valtuusto hyväksyy konserniohjeen olemaan voimassa toistaiseksi.

Konserniohje käsitellään ja hyväksytään hyvinvointialueen konserniyhteisöjen yhtiökokouksessa ja hallituksessa tai vastaavissa toimielimissä. Samalla konserniyhteisö sitoutuu konserniohjeen noudattamiseen kokonaisuudessaan. Konserniohjeet tulee viedä myös osakkuusyhteisön toimieliimen käsittelyyn siten, että toimieliin merkitsee konserniohjeet vähintään tiedoksi.

3. **Konserniohjeen sitovuus**

Konsernissa hyväksytyä konserniohjetta noudatetaan konserniin kuuluvissa konserniyhteisöissä, jollei niitä koskevasta pakottavasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä, sopimuksista tai säännöistä muuta johdu.

Käyttäessään omistajaohjausta hyvinvointialue ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide on omiaan tuottamaan yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua yhteisön tai yhteisön toisen omistajan kustannuksella (yhdenvertaisuusperiaate).

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten, kuten yhteisö- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa pakottavaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on syytä ilmoittaa ristiriidasta välittömästi kirjallisesti konsernijohdolle.

Konserniohje ei muuta konserniyhteisöjen tai osakkuusyhteisöjen johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

4. Hyvinvointialueen toimielinten ja viranhaltijoiden toimivallanjako

Hyvinvointialueen valtuusto

Hyvinvointialueen valtuusto päättää lain hyvinvointialueesta 22 §:n perusteella muun muassa seuraavasta:

- hyväksyy hyvinvointialueen strategian
- päättää konsernille ja sen konserniyhteisöille asetettavista toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista hyvinvointialueen talousarvion käsittelyn yhteydessä
- arvioi toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen vuosittain tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä
- päättää omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta

Konsernijohto

Hyvinvointialueen konsernijohto on määritelty hallintosäännössä.

Hyvinvointialueen hallitus

Hyvinvointialueen hallituksen tehtävät on määritelty hyvinvointialueen hallintosäännössä.

Hyvinvointialueen johtaja

Toimii konsernin toimitusjohtajana ja toteuttaa omistajaohjausta. Hyvinvointialueen johtajan tehtävät on määritelty hyvinvointialueen hallintosäännössä.

Hyvinvointialueen hallituksen erikseen määräämät viranhaltijat

Tytäryhtiön ohjauksesta vastuulliseksi nimetyn viranhaltijan tehtävänä on toteuttaa omistajaohjausta hänen ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan.

5. Konsernin talouden ja investointien suunnittelu ja ohjaus

Hyvinvointialueen valtuusto asettaa talousarviossa konserniyhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu hyvinvointialueen strategiasta ja siihen

liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta. Konsernijohto neuvottelee konserniyhteisöjen kanssa asetettavista tavoitteista ennen niiden lopullista hyväksymistä. Yhteistyön tuloksena asetetuilla tavoitteilla pyritään varmistamaan, että konserniyhteisöjen toiminta on konsernin kokonaisedun mukaista. Konserniyhteisöjen taloussuunnitelmien tulee perustua valtuuston niille asettamiin tavoitteisiin.

Konserniyhteisöjen hallitukset vastaavat asianmukaisen taloudenhoidon järjestämisestä. Konsernijohto pyrkii tukemaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Hyvinvointialueen talousarviossa ja -suunnitelmassa tulee ottaa huomioon konsernin talouden vastuut ja veloitteet. Tätä varten konserniyhteisöjen hallitusten tulee toimittaa hyvinvointialueelle sen edellyttämät tiedot konserniyhteisöjen tulos-, rahoitus- ja investointisuunnitelmista sekä yhteisöjen toimintaan liittyvistä olennaisista riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Tämän lisäksi tulee toimittaa tietoja mm. tulevista konserni- ja yhtiöjärjestelyistä, merkittävistä muutoksista mainittujen yhteisöjen liiketoiminnassa ja toimialassa sekä merkittävistä sitoumuksista konsernijohtoon tarkemmin määrittelemällä tavalla.

6. Konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Konsernivalvonta ja raportointi

Konserniyhteisön on annettava hyvinvointialueen hallitukselle konsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot.

Konsernijohto seuraa säännöllisesti konserniyhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta. Konserniyhteisön tulee antaa seurantaan varten hyvinvointialueelle vähintään puolivuositain raportti sille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehityksestä sekä arvio niihin liittyvistä riskeistä. Konserniyhteisöllä tulee olla tätä varten riittävät talouden ja toiminnan seuranta- ja mittausjärjestelmät sekä yhteisön hallituksen hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeet. Todennäköisesti realisoituvasta riskistä on raportoitava viipymättä konsernijohtolle. Raportointi tapahtuu konsernijohtoon määräämällä tavalla ja määrääminä ajankohtina ja se toteutetaan konserniraportoinnin lisäksi myös yhtiökohtaisesti.

Konserniyhteisöjen tilikauden tulee olla kalenterivuosi, ellei tästä poikkeamiseen ole erityistä syytä. Konserniin kuuluvien yhteisöjen kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä tulee noudattaa soveltuvaa yhteisöoikeudellista lainsäädäntöä, kirjanpitolain mukaisia kirjanpito- ja tilinpäätössääntöjä, kuntalain mukaisia konsernisääntöjä sekä hyvää kirjanpitolapaa.

Konserniyhteisöjen tulee toimittaa hyvinvointialueelle tiedot konsernitilinpäätöksen laatimista varten. Konsernihallinto antaa tarkemmat ohjeet konsernitilinpäätöksen laatimiseksi tarvittavista tiedoista, laadinta-aikataulusta, tiedonannon määräajoista ja mahdollisista tiedonantopohjista tilinpäätös- ja toimintakertomustietojen ilmoittamisessa.

Konserniyhteisöt voivat myöntää takauksia ja antaa muita vakuuksia enemmistönä omistamiensa yhtiöiden luottojen ja muiden sitoumusten täyttämisen vakuudeksi. Konserniyhteisöt eivät saa antaa taloudellista tai muuta tukea poliittiseen toimintaan.

Hyvinvointialueen osakkuus- ja yhteisyhteisön toimitusjohtajan ja hallituksen tai sitä vastaavan toimielimen on pyydettäessä annettava konsernijohtolle konsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot sekä, ellei laista muuta johdu, muut niiltä pyydyt tiedot ja selvitykset. Konsernijohto valvoo konsernihjeiden noudattamista.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Sisäisen valvonnan ja siihen liittyvän riskienhallinnan järjestäminen on osa konsernin johtamista. Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan hyvinvointialueen ja konsernin sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joiden avulla pyritään varmistamaan, että toiminta on taloudellista, tuloksellista ja lainmukaista ja että omaisuus ja voimavarat turvataan. Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa. Riskienhallinnalla tunnistetaan, arvioidaan ja hallitaan tavoitteiden saavuttamista uhkaavia tekijöitä.

Konserniyhteisöjen hallitukset ja toimitusjohtajat vastaavat konserniyhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen asianmukaisuudesta ja tuloksellisuudesta. Konsernijohton velvollisuutena on ohjata konserniyhteisöjä sekä valvoa niiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä.

Konserniyhteisöjen sisäinen valvonta ja riskienhallinta järjestetään noudattaen yhtenäisiä sisäisen valvonnan toimintaperiaatteita ja yhtenäistä riskienhallintapolitiikkaa hyvinvointialueen kanssa. Konserniyhteisöjen tulee valmiussuunnitelmin sekä muilla toimenpiteillä varmistaa tehtäviensä mahdollisimman häiriötön hoitaminen myös erityistilanteissa ja poikkeusoloissa.

Osana konserniyhteisön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä yhteisön hallituksen ja toimitusjohtajan tulee huolehtia siitä, että yhteisön tai kolmannen tahon liike- ja ammattisalaisuuksia tai muuta salassa pidettävää tietoa käsittelevät ovat tietoisia salassapitovelvoitteesta.

7. Hyvinvointialueen luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaaminen

Hyvinvointialueen luottamushenkilöllä on oikeus saada hyvinvointialueen konsernijohtolta sen hallussa olevia konserniyhteisöjen toimintaa koskevia tietoja, joita luottamushenkilö pitää toimessaan tarpeellisina ja jotka viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaan eivät ole vielä julkisia ja jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Tietopyyntö esitetään kirjallisesti konsernijohtolle tai sen määräämälle viranhaltijalle.

Luottamushenkilö ei saa luovuttaa tietojensaantioikeuden nojalla saamiaan tietoja eteenpäin, koska tiedot on tarkoitettu vain hänelle henkilökohtaisesti luottamustehtävän hoitamista varten. Asiakirjoihin tulee merkitä, mikäli ne ovat salassa pidettäviä.

8. Konserniyhteisön velvollisuus hankkia hyvinvointialueen kanta asiaan ennen päätöksentekoa

Konserniyhteisön hallituksen on hankittava jo asian valmisteluvaiheessa hyvinvointialueen kirjallinen kanta seuraaviin toimenpiteisiin:

- tytäryhteisön perustaminen
- yhteisön toiminta-ajatuksen, toiminnan tai juridisen rakenteen muuttaminen
- asioihin, jotka olennaisilta osin poikkeavat hyvinvointialueen strategiassa ja talousarviossa konserniyhteisöille asetetuista tavoitteista
- määräävässä markkina-asetelmassa tai monopoliasemassa olevien tuotteiden hinnoittelun muuttaminen
- yhteisön toiminnan muuttaminen siten, että yhteisö voi menettää hankintalainsäädäntöön tai oikeuskäytäntöön perustuvan sidosyksikköasemansa suhteessa kuntaan
- hallituksen yhtiökokoukselle tekemästä voitonjakoehdotuksesta
- yhtiöjärjestyksen ja sääntöjen muuttaminen
- toimitusjohtajan valinta ja palkkausjärjestelmä ja sen muutokset
- yhtiön henkilöstön kannustinjärjestelmä ja sen muutokset
- pääomarakenteen merkittävä muuttaminen
- toimintaan nähden merkittävät investoinnit

- varsinaiseen toimintaan kuulumattomat tai siihen vain epäsuorasti liittyvät investoinnit ja niiden rahoitus
- yrityskaupat ja toimintaan nähden merkittävät kiinteistökaupat sekä osakkeiden merkintä, mikäli osakkeiden ostamista ja omistamista ei erityisesti ole annettu yhtiön tehtäväksi
- toimintaan nähden tärkeän omaisuuden tai oikeuksien (ml. immateriaali-oikeudet) hankkiminen, myyminen, vuokraaminen, luovuttaminen tai panttaaminen
- merkittävä lainanotto ja -anto sekä vakuuksien, takausten taikka muiden yhtiöitä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antaminen tai niiden ehtojen olennainen muuttaminen
- sellaisten johdannaisinstrumenttien käyttö, joita ei konsernilla aiemmin ole ollut käytössä
- muuhun kuin yhteisön tavanomaiseen toimintaan kuuluvat tai epätavallisin ehdoin tehtävät sopimukset yhtiön ja sen osakkeenomistajan taikka hallituksen jäsenen välillä, kyseisten sopimusten muuttaminen sekä sopimukseen perustuvista oikeuksista luopuminen
- periaatteelliset tai taloudellisesti merkittävät sopimukset ja toiminnan laajakantoiset muutokset, merkittävät henkilöpoliittiset ratkaisut
- yhteisössä noudatettavan työehtosopimuksen valinta tai vaihtaminen
- eläkeyhtiön valinta ja vaihtaminen
- yhteisön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenettelyyn hakeutuminen.

Konsernijohto voi erikseen antaa täydentäviä määräyksiä toimenpiteiden saattamisesta jo asian valmisteluvaiheessa konsernijohtoon hyväksyttäväksi.

Konserniyhteisön tulee informoida omistajaohjauksesta vastaavaa viranhaltijaa saamistaan yhteydenotoista tai tarjouksista koskien yritysjärjestelyitä tai liiketoiminnan kauppaa.

9. Konsernin sisäiset palvelut

9.1. Yleistä

Lähtökohta on, että konserniyhteisöt hyödyntävät ensisijaisesti konsernin sisäisesti tuotettuja tukipalveluja. Konsernin sisäiset palvelut tuotetaan yksilöidyn tytär- tai osakkuusyhteisön avulla keskitetysti tarkoituksenmukaisessa laajuudessa hankinta- ja volyymietujen sekä ammatti- ja erityisosaamisen turvaamiseksi. Olemassa olevia palvelurakenteita muutetaan konsernin sisäisten palvelujen käytön niin edellyttäessä siten, että toimintaedellytykset palvelun tuottamisessa turvataan.

9.2. Rahoitus- ja sijoitustoiminta (ml. konsernitilijärjestelmä)

Konserniyhteisöjen rahoitus järjestetään keskitetysti siten, että päästään koko konsernin osalta optimaalisiin rahoitusehtoihin.

Konsernissa on konsernitili. Konsernitiliin liitettävistä tai siitä irrotettavista yhteisöistä ja konsernitililimitin jakamisesta päättää hyvinvointialueen johtaja talousjohtajan esityksestä.

Sijoitustoiminta järjestetään yhteisesti hyvinvointialueen taloushallinnon kautta tai sen antamien ohjeiden mukaisesti.

9.3. Lainananto tytäryhteisölle

Hyvinvointialue voi antaa takauksen tai muun vakuuden tytäryhtiöille edellyttäen, että päätökseen ei sisälly merkittävää taloudellista riskiä, ja että hyvinvointialueen edut on turvattu riittävän kattavilla vastavakuuksilla.

Hyvinvointialue voi lisäksi myöntää valtuuston erikseen tekemällä päätöksellä tytäryhteisölleen omavelkaisen takauksen tai rahoituslainan ilman riskit kattavia vastavakuuksia seuraavien edellytysten toteutuessa:

- Hyvinvointialue omistaa enemmistön yhtiön osakkeista ja niiden tuottamasta äänivallasta
- rahoitus on kilpailutettu osana hyvinvointialueen konsernin rahoitusta ja
- rahoitusvastuu liittyy tytäryhteisön sellaisen palvelun tuottamiseen tai toimintaan, jonka ostajana tai hyödyntäjänä on kokonaan tai osittain hyvinvointialue
- takauksen tai rahoituslainan taloudellinen riski ei ole hyvinvointialueen kannalta merkittävä

Takauksen tai vakuuden antamisen yhteydessä on lisäksi varmistettava, ettei kyseessä ole valtioneuvoston tai kuntalain vastainen menettely. Edellä mainittujen edellytysten täytyessä ja tytäryhteisön toimissa hankintalain mukaisena sidosyksikkönä lähtökohtana on, ettei sääntely aiheuta estettä takauksen ja vakuuden antamiselle.

9.4. Sijoitustoiminta

Hyvinvointialueen kannalta merkittävien tytäryhteisöjen on järjestettävä sijoitustoimintansa yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Sijoituksen onnistumisesta vastaa ensisijaisesti tytäryhteisön päätösvaltainen toimielin.

9.5 Maksuliikenteen hoito

Konserniyhteisöt hyödyntävät konsernin sisäisesti keskitetyksi tuotettuja maksuliikennepalveluita, ellei konsernijohto ole erikseen muuta päättänyt.

9.6 Talous- ja tietohallinto

Konserniyhteisöt hyödyntävät konsernin sisäisesti keskitetyksi tuotettuja talous- ja tietohallinnon palveluita, ellei konsernijohto ole erikseen muuta päättänyt.

Konserniyhteisöt noudattavat taloushallinnon ohjekokoelman määräyksiä.

9.7. Hankinnat

Hankintoja tehdessään konserniyhteisöt noudattavat julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettuja säännöksiä ja omia hankintaohjeitaan sekä muuta voimassa olevaa ohjeistusta. Hankinnoissa käytetään hyväksi yhteishankintojen kilpailuttamismahdollisuuksia.

Konserniyhteisöjen tulee hankintoja tehdessään pyytää tarjoukset myös konsernin muilta yhteisöiltä, silloin kun niiltä on kyseinen palvelu tai tuote saatavissa. Konsernin sisäisissä hankinnoissa tulee huomioida julkisia hankintoja koskevien säännösten asettamat ehdot ja rajoitukset.

9.8. Vakuuttaminen

Konsernin vakuutukset otetaan keskitetyksi siten, että päästään konsernin kokonaisedun kannalta parhaisiin vakuuttamisen ratkaisuihin.

9.9. Henkilöstöhallinto

Johtaminen on avointa ja yhteistyöhön kannustavaa. Johtamisen tulee tukea henkilöstön osallistumista, luovuutta ja itsenäistä työtettä.

Konserniyhteisöt noudattavat toiminnassaan Hyvinvointialueen henkilöstöpolitiikan periaatteita ja toimintatapoja.

Henkilöstöhankinnassa tulee ottaa huomioon konsernin sisäiset henkilöstön siirtotarpeet.

Konserniyhteisöt liittyvät jäseneksi kuntatyönantajan perustamaan työnantajayhteisöön, ellei yhtiön toiminnan laadun vuoksi jonkun yhtiön osalta muuta päätetä.

Konserniyhteisöt liittyvät Kuntien Eläkevakuutuksen jäsenyhteisöiksi.

9.10. Asiakirjojen ja tiedonhallinta

Tytäryhteisön asiakirjojen ja asiakirjallisten tietojen hallinnassa noudatetaan samoja periaatteita kuin hyvinvointialueessa. Tytäryhteisön tulee hallita asiakirjoja ja asiakirjallisia tietoja voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

Tytäryhteisöt käyttävät sähköisten aineistojen säilytykseen konsernin käytössä olevia sähköisiä arkistoja. Tytäryhteisön toiminnan lakatessa sen säilytettävänä olleet asiakirjat ja asiakirjalliset tiedot otetaan arkistoitavaksi hyvinvointialueen arkistoon.

10. Hyvinvointialueen konserniyhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen

Yleistä

Hyvinvointialueen hallitus päättää hallitusjäsen ehdokkaiden nimeämisestä konserniyhteisöjen hallitukseen. Hallitusjäsen ehdokkaiksi tulee nimetä ja valita tasavolainmukaisesti tasapuolisesti naisia ja miehiä. Konserniyhteisöjen hallitukseen nimetään kuntakonsernin ulkopuolisia henkilöitä, mikäli se on konsernin kokonaisedun näkökulmasta perusteltua.

Konserniyhteisöjen hallitusten kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus sekä kyky ohjata toimitusjohtajaa yhteisölle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Hyvinvointialueen hallituksen ei ole suositeltavaa esittää nimettäväksi tytäryhteisönsä hallituksen jäseneksi henkilöä, joka työskentelee konserniin kuuluvan toisen tytäryhteisön palveluksessa tai on muu- toin läheisessä suhteessa ko. yhtiöön.

Tytäryhtiön palveluksessa olevaa työntekijää ei saa esittää nimettäväksi saman tytäryhtiön hallitukseen, yhtiön toimitusjohtajaa lukuun ottamatta. Jos tällainen palvelussuhde muodostuu hallituksen jäsenyyden aikana, tulee hyvinvointialueen hallituksen huolehtia siitä, että jäsen tulee vapautetuksi tehtävästään.

11. Hyvinvointialueen konserniyhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa

Hyvällä hallinto- ja johtamistavalla tarkoitetaan toiminnan ja talouden ohjauksen tilivelvollisuus- ja vastuujärjestelmää, joka edistää hallinnon ja palvelutuotannon luotettavuutta ja tehokkuutta. Järjestelmän perustana ovat lainsäädäntö, hallintosääntö, Hyvinvointialueen arvot, eettiset toimintatavat, asiakkaiden ja asukkaiden tarpeet sekä toiminnan tuloksellisuus.

Keskeistä hyvän hallinto- ja johtamistavan toteuttamisessa ovat sellaiset linjaukset ja menettelyt, joilla ohjataan konsernin toimintoja siten, että saadaan kohtuullinen varmuus tavoitteiden saavuttamisesta ja toiminnan lainmukaisuudesta, eettisyydestä ja vastuullisuudesta.

Hyvää hallintoa koskevat perussäännökset asettavat toiminnalle laadulliset vähimmäisvaatimukset. Tällaisia perusteita ovat

- hallinnon oikeusperiaatteet
- palveluperiaate
- neuvontavelvollisuus
- hyvän kielenkäytön vaatimus
- viranomaisten yhteistyövelvoite.

Kaikessa toiminnassa on noudatettava lakeja, asetuksia, muita oikeusnormeja ja vakiintuneita oikeusperiaatteita. Hallinnon oikeusperiaatteet ohjaavat päätösharkintaa ja muuta asian käsittelyä. Näitä harkintavaltaa rajoittavia periaatteita ovat yhdenvertaisuusperiaate (tasapuolinen kohtelu), tarkoitussidonnaisuuden periaate, objektiviteettiperiaate, suhteellisuusperiaate ja luottamuksensuojaperiaate.

Konserniyhteisöt omistaa julkisyhteisö, jonka tehtävää yhteisöt toteuttavat. Konserniyhteisöt toimivat hyvinvointialueen nimissä. Konserniyhteisöjen tulee toiminnassaan noudattaa hallintolain 2 luvusta ilmeneviä hyvän hallinnon perusteita.

Konserniyhteisöjen toiminta tulee järjestää hyvän hallintotavan mukaisesti. Niiden tulee toimia avoimesti, läpinäkyvästi ja vastuuntuntoisesti siten, että yhteisö organisoidaan ja sen toimintaa suunnitellaan, johdetaan ja harjoitetaan noudattaen ammatillisia, liiketalouden ja lainsäädännön vaatimuksia sekä kestävän kehityksen periaatteita ja että yhteisö hoitaa varojaan huolellisesti, tuottavasti ja taloudellisesti.

Konsernijohdon läsnäolo- ja puheoikeus tytär- ja osakkuusyhteisöjen hallituksissa

Hyvinvointialueen hallituksen puheenjohtajalla ja hyvinvointialuejohtajalla on oikeus olla läsnä ja käyttää puhevaltaa konserniyhteisöjen hallitusten kokouksissa.

Eräiden yhtiöiden omistajaohjauksesta vastaamaan hyvinvointialueen hallituksen erikseen määräämillä viranhaltijoilla on oikeus olla läsnä ja käyttää puhevaltaa heidän ohjattavakseen määrättyjen konserni- ja osakkuusyhteisöjen hallitusten kokouksissa. Hyvinvointialueen hallituksen käsitellessä omistajaohjaukseen liittyviä asioita, on ao. yhtiön tai yhteisön omistajaohjauksesta vastaavalla viranhaltijalla kokouksessa läsnäolo- ja puheoikeus.

Kokous- ja vuosipalkkiokäytäntö

Konserniyhteisön hallituksen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja jäsenten vuosipalkkioiden euromäärän päättää konserniyhteisön yhtiökokous. Päätöksessä tulee huomioida konserniyhteisön toiminnan laajuus suhteessa hyvinvointialueen toiminnan laajuuteen. Kokouspalkkioissa konserniyhtiö noudattaa hyvinvointialueen hallintosäännössä määriteltyä kokouspalkkiokäytäntöä.

Konserniyhteisöissä, joissa on pelkästään viranhaltijahallitus, ei makseta vuosipalkkiota.

Aiempaa palkkiosääntöä noudatetaan siihen saakka, kunnes yhtiökokous on valinnut uuden hallituksen.

Etuuksien vastaanottamista koskeva ohjeistus

Konserniyhteisöt noudattavat etuuksien vastaanottamisessa Kuntaliiton ohjetta 17/2017 vieraanvaraisuudesta, eduista ja lahjoista.

Matkustamista koskevat ohjeet

Konserniyhteisöissä noudatetaan hyvinvointialueen matkustamista koskevia ohjeita.

Esteellisyys konsernissa

Esteellisyyden osalta noudatetaan sekä julkishallinnon että osakeyhtiölain asianomaisia säännöksiä.

Luottamushenkilö tai viranhaltija on esteellinen käsittelemään konserniyhteisöjen asioita hyvinvointialueen hallinnossa, mikäli hän tai hänen läheisensä toimii samanaikaisesti näiden yhteisöjen hallinnossa.

Kunnallinen luottamushenkilö ei sen sijaan ole esteellinen käsittelemään kuntayhtymien asioita kaupungin-/kunnanhallituksessa ja lautakunnassa, vaikka hän toimiikin samanaikaisesti hyvinvointialueen hallinnossa/hallituksessa.

Esteellisyys syntyy kuitenkin tapauksissa, joissa kaupungin/kunnan ja hyvinvointialueen edut ovat ristiriidassa tai kun asian tasapuolinen käsittely edellyttää, ettei henkilö osallistu asian käsittelyyn. Tällöin henkilö ei saa ottaa osaa asian käsittelyyn kaupungin/kunnan toimielimissä.

Konserniyhteisön hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja ei saa osallistua yhtiön hallituksessa hänen ja yhtiön välistä sopimusta koskevan asian käsittelyyn eikä hän saa myöskään ottaa osaa yhtiön ja kolmannen osapuolen välistä sopimusta koskevan asian käsittelyyn, mikäli hänellä on odotettavissa siitä olennaista etua, joka saattaa olla ristiriidassa yhtiön edun kanssa. Edellä mainittua sovelletaan myös oikeudenkäyntiin tai muuhun puhevallan käyttämiseen.

12. Tiedottaminen

Yhteisön on annettava tiedotusta varten hyvinvointialueen konsernihallintoon tiedotuksesta vastaavan viranhaltijan ohjeiden mukaiset tiedot. Ennen tietojen antamista yhteisön on arvioitava, voidaanko tiedot antaa aiheuttamatta yhteisölle haittaa.

Yhteisön on myös oma-aloitteisesti tiedotettava toiminnastaan ja taloudestaan. Yhteisön on informoitava kuntaa ennen merkittävän asian julkiseksi tuloa. Konserniyhteisöjen tiedottamisen tulee olla avointa ja aktiivista. Yhteisön tiedottamisen on tuettava konsernin asettamia tavoitteita ja toimintapolitiikkaa.

Yhteisöjä koskevasta tiedotuksen tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä vastaavat yhteisön ja hyvinvointialueen hallitukset ja toimitusjohtajat. Tiedottamisessa ja tietojen antamisessa yhteisöjä koskevissa asioissa tulee huomioida yleiset tiedotusperiaatteet, viestintä- ohje sekä julkisuus- ja salassapitosäännökset.

13. Konsernin tarkastus

Tilintarkastus

Valtuusto valitsee tarkastuslautakunnan esityksestä lain hyvinvointialueen 126 §:n ja hallintosäännön mukaisesti enintään kuuden tilikauden hallinnon ja talouden tarkastamista varten tilintarkastusyhteisön. Kaikkiin konserniyhteisöihin tulee valita tilintarkastaja, vaikka yhteisöä koskevat säännökset sallisivat myös toimintantarkastajan valitsemisen. Asia tulee huomioida yhtiöjärjestyksessä.

Hyvinvointialuekonsernin tarkastus ja valvonta

Sisäinen valvonta

Konsernijohto voi määritellä tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seurantaan, analysointia ja raportointia varten tunnuslukuja ja mittareita, joilla tytäryhteisöjen toiminnan kannattavuutta, vaikuttavuutta ja talouden tilaa hyvinvointialuekonsernissa voidaan arvioida.

Tarkastuslautakunta huolehtii hyvinvointialuekonsernin hallinnon ja talouden tarkastamisen yhteensovittamisesta lain hyvinvointialueesta 125 §:n perusteella. Tarkastuslautakunnan tehtäviin ja toimi- valtuuksiin kuuluu koko hyvinvointialuekonsernin toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi. Tarkastuslautakunnalla on oikeus pyytää tytäryhteisöiltä tietoja valtuuston asettamien tavoitteiden toteuttamisen ja kuntakonsernin tuloksellisuuden arviointia varten. Tarkastuslautakunta voi kutsua tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajan tai toimitusjohtajan kuultavaksi lautakunnan kokoukseen.

Hyvinvointialueen sisäisen tarkastuksen tuottajalla on oikeus tarkastaa tytäryhteisöjen toimintaa haluamassaan laajuudessa.

Tytäryhteisöt ovat velvollisia antamaan tarkastuslautakunnalle, hyvinvointialueen sisäisen tarkastuksen tuottajalle ja hyvinvointialueen tilintarkastajalle tarpeelliset tiedot ja avustamaan niiden saamisessa.

Hyvinvointialueen hallitus antaa yhtiökokouksessa tai vastaavissa elimissä Hyvinvointialuetta edustaville henkilöille tilintarkastajan valintaa koskevaa asiaa käsiteltäessä noudatettavat ohjeet.

Sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus arvioi objektiivisesti ja riippumattomasti sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan järjestämistä ja tuloksellisuutta, raportoi arvioinnin tuloksista sekä esittää toimenpide- ehdotuksia järjestelmän kehittämiseksi. Sisäisellä tarkastuksella on oikeus pyytää ja saada konserniyhteisöiltä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi- ja kehittämistoiminnan sekä muun tarkastustoiminnan edellyttämät tiedot. Sisäisellä tarkastuksella on oikeus tarkastaa konserniyhteisön toimintaa ja taloutta sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämiseen liittyviä prosesseja.

14. Konserniohjetta täydentävistä ohjeista poikkeaminen

Hyvinvointialueen johtaja voi yksittäisessä tapauksessa antaa konserniyhteisölle luvan poiketa tätä konserniohjetta täydentävistä matkustamista ynnä muita koskevista ohjeista, mikäli yhteisöllä on toimintansa luonteen vuoksi siihen perusteltu syy.

15. Voimaantulo

Tämä konserniohje tulee voimaan, kun hyvinvointialueen valtuusto on hyväksynyt ohjeen.

LIITE 1 Hyvinvointialueen konserniin kuuluvat yhteisöt

HPK Palvelut Oy